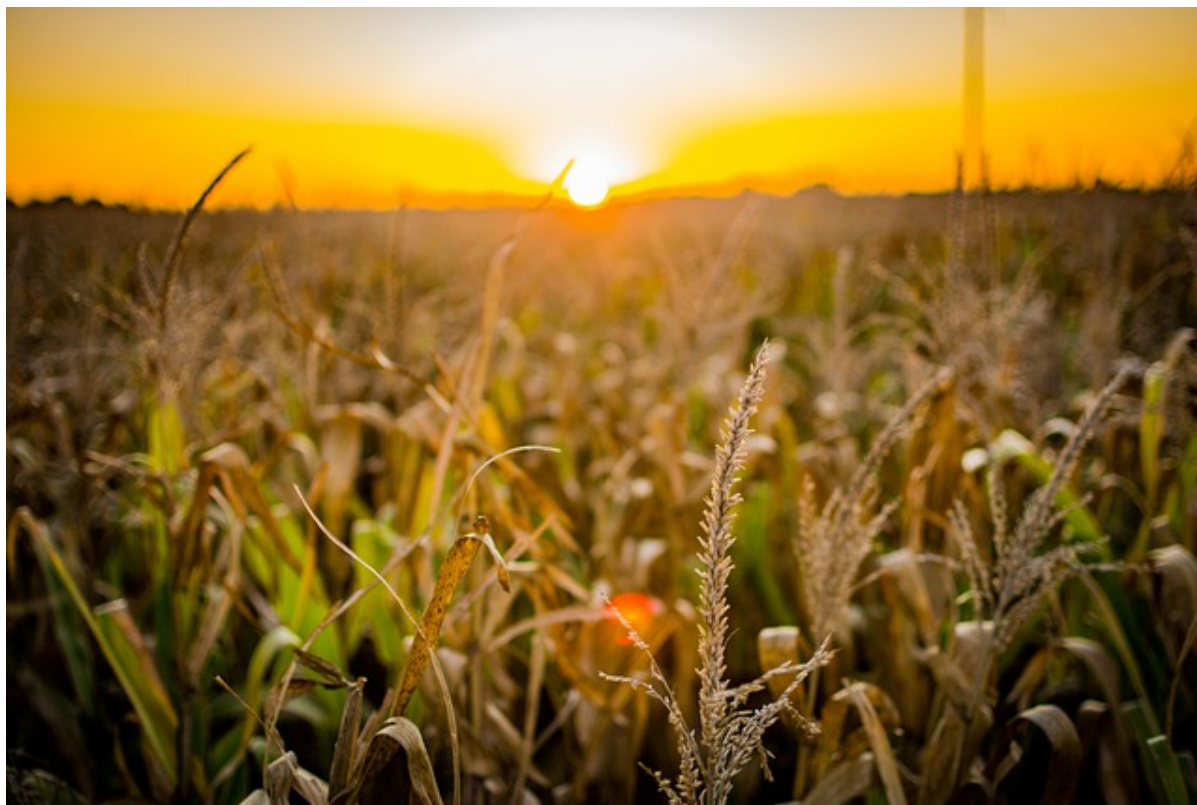

Európsky parlament schválil reformu Spoločnej poľnohospodárskej politiky

Po viac ako troch rokoch intenzívnej práce a zdĺhavých vyjednávaniach boli 23. novembra 2021 v pléne Európskeho parlamentu schválené legislatívne návrhy novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP).

Znenie legislatívnych návrhov už bolo po rokovaní v trialógoch predbežne schválené európskymi inštitúciami v závere júna 2021. Protesty nevládných environmentálnych organizácií trvajúce už minimálne rok však kulminovali a odmietnutie dohody ohlásili aj všetci poslanci ľavicovej politickej frakcie Parlamentu GUE/NGL, ktorí nastavenie politiky považujú za „ekologicky škodlivé a kruté“ a taktiež v protiklade s Európskou zelenou dohodou. Podobne sa vyjadrili aj členovia frakcie Zelení/EFA. Najväčšie politické frakcie EPP, S&D a Renew ale dohodu v prípade väčšiny poslancov podporovali. Ako uviedol francúzsky poslanec J. Decerle (Renew): *„Máme povinnosť hlasovať za túto SPP v mene všetkých mužov a žien, ktorí pre nás zaisťujú najbezpečnejšie, najkontrolovannejšie a najzdravšie potraviny na svete.“*

Poslanci nakoniec výraznou väčšinou nariadenia schválili – za nariadenie o strategických plánoch hlasovalo 452 poslancov (178 proti, 57 sa zdržalo), za horizontálne nariadenie hlasovalo 485 poslancov (142 proti, 61 sa zdržalo) a za nariadenie o spoločnej organizácii trhov bolo 487 poslancov (130 proti, 71 sa zdržalo).

V súlade s vyjadreniami pred hlasovaním novú SPP podporili poslanci z konzervatívnych, liberálnych a pravicových politických skupín, ako aj časť socialistov na čele so španielskou a talianskou delegáciou. Skupina zelených, väčšina ľavicovej skupiny a nemeckí socialistickí europoslanci hlasovali proti dohode. Čo sa týka slovenských europoslancov, média informujú, že slovenskí europoslanci hlasovali proti novej SPP. Proti však hlasoval rovnaký počet poslancov ako za (štyria), pričom šiesti poslanci sa hlasovania zdržali.

Európsky parlament sa zaviazal zblízka monitorovať ďalší vývoj politiky. Členské krajiny finalizujú svoje strategické plány - tie musí schváliť Komisia a budú sa pravidelne aktualizovať - aj vzhľadom na novo prijatú legislatívu (napríklad v rámci Európskej zelenej dohody).

Reformovaná SPP navrhnutá v roku 2018 má byť flexibilnejšia, založená na výkone a výsledkoch a má zohľadňovať miestne podmienky a potreby. Zároveň zvyšuje úroveň ambícií EÚ v oblasti environmentálnej udržateľnosti. Členské štáty budú povinné alokovať min. 35 % rozpočtu na rozvoj vidieka a min. 25 % priamych platieb na environmentálne a klimatické opatrenia. Súčasťou je po novom aj tzv. sociálna kondicionalita, resp. dodržiavanie pracovných a zamestnávateľských štandardov.

Spravodajcovia pre jednotlivé nariadenia v tlačovej besede pár hodín po hlasovaní vyjadrili spokojnosť so schváleným znením, pričom tiež zdôraznili, že stále je na čom pracovať a čo zlepšovať. P. Jahr, spravodajca pre nariadenie o strategických plánoch, sa vyjadril, že treba dať tejto reforme šancu, aby sa ukázalo, ako sa bude vyvíjať, pričom poukázal na možnosť prispôbenia nastavenia strategického plánu v priebehu rokov 2023 až 2027. Komisar pre poľnohospodárstvo J. Wojciechowski tiež privítal výsledok hlasovania ako „dobrú správu pre všetkých poľnohospodárov v EÚ“.

Copa-Cogeca, najväčšia organizácia zastupujúca európskych poľnohospodárov a potravinárov, ktorej členom je aj Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora, vo svojom vyjadrení privítala schválenie novej SPP, ktorá je kompromisom medzi tromi európskymi inštitúciami. Poukázala však na to, že toto hlasovanie neznamená koniec, pretože ešte je potrebných niekoľko kľúčových krokov. Zostáva veľa neistôt, pokiaľ ide o súdržnosť a implementáciu na úrovni EÚ ako aj na vnútroštátnej úrovni.

V novej SPP sa 15 z 22 ukazovateľov výsledku týka environmentálneho rozmeru, čo je veľkou výzvou pre európske poľnohospodárske spoločenstvo. Je dobré, že je už politika schválená, aby mohli teraz členské štáty navrhnúť praktické, ľahko pochopiteľné a vykonateľné opatrenia, ktoré pomôžu poľnohospodárom pri dosahovaní týchto náročných cieľov. V reakcii na výsledok hlasovania C.

Lambert, prezidentka Copa, vyhlásila: „Európsky parlament dnes dáva európskym farmárom a ich družstvám politický nástroj, aby pokračovali vo svojom úsilí vyrábať udržateľnejšie.“ Nové klimatické, sociálne a environmentálne požiadavky si budú podľa nej vyžadovať značné úsilie v čase, keď poľnohospodári čelia rôznym výzvam a neistotám, ktoré ohrozujú konkurencieschopnosť odvetvia. Vyzvala vnútroštátne orgány a Európsku komisiu na urýchlené prijatie strategických plánov SPP.

Viaceré organizácie a poslanci Európskeho parlamentu reagovali vo svojich vyhláseniach na hlasovanie. B.J.Ruissen (ECR, NL) sa vyjadril, že nová SPP umožňuje dosiahnuť zdravú rovnováhu medzi primeranými príjmami pre poľnohospodárov a starostlivosťou o životné prostredie. M. Weber (EPP, DE) uviedol, že reforma SPP je dobrým kompromisom a podarilo sa obhájiť záujmy farmárov. Poľnohospodárstvo si zaslúži úctu a podporu, keďže zaisťuje zdravé potraviny, živé vidiecke komunity, silné rodinné podniky a potravinovú bezpečnosť. Európske združenie mladých poľnohospodárov CEJA taktiež privítalo znenie novej SPP a upriamilo pozornosť na schvaľovanie národných strategických plánov. Český poslanec M. Hlaváček (Renew) v rozprave pred hlasovaním povedal, že je potrebné sa poľnohospodárom ospravedlniť, keďže boli v predĺženej neistote v aktuálnom neľahkom období. Poľnohospodári majú mimoriadne postavenie v spoločnosti, keďže podnikajú spôsobom, ktorý poskytuje veľa spoločenských služieb. Sú vystavení rastúcim cenám vstupov a tlaku obchodných reťazcov, pričom občania od nich požadujú lacné a najkvalitnejšie potraviny na svete. Poľnohospodári sa podľa neho potrebujú preinvestovať Európskou zelenou dohodou a dosiahnuť spravodlivé marže na trhu. Len tak je možná zelená prosperita pre všetkých. Kto hlasuje proti SPP, nehlasuje za životné prostredie, ale za chaos, potravinovú chudobu a predražené potraviny dostupné len pre malú hrstku spoločnosti.

Oponenti nového nastavenia SPP sa snažili do poslednej chvíle schválenie zvrátiť. Okrem protestných akcií v Bruseli a na iných miestach sa konala tiež masívna kampaň na sociálnych sieťach. Environmentálne organizácie vytvorili aj weby s predpripravenými textami, ktoré mohli iné organizácie alebo občania pár klikmi preposelať europoslancom pred hlasovaním.

Po hlasovaní tieto organizácie zverejňovali tabuľky s menami tých, čo hlasovali proti a „ukázali

odvahu odmietnuť zle nastavenú SPP, ktorá je ekonomicky neefektívna, sociálne nespravodlivá a environmentálne neudržateľná“. T. Metz (Zelení/EFA, LU) považuje znenie za nespravodlivé voči malým farmárom, v protiklade so Zelenou dohodou a stratégiou Z farmy na stôl. Politika podľa nej poskytuje členským štátom flexibilitu v nesprávnych oblastiach a nepredstavuje zmenu, ktorá je naliehavo potrebná. Slovenský europoslanec M. Wieszik (EPP) hovoril o ďalších piatich rokoch ekologicky deštruktívneho podnikania v poľnohospodárstve uprostred klimatickej krízy. Environmentálni aktivisti spomínali masívne zlyhanie, utrpenie ľudí a prírody a otepľovanie planéty. G. Thunberg povedala, že „Európsky parlament opäť zradil súčasné a budúce generácie“. Organizácia Fridays for Future reagovala vyjadrením, že „tretina rozpočtu sa bude naďalej investovať do politiky, ktorá ničí našu klímu, našu biodiverzitu a živobytie miliónov poľnohospodárov“. BirdLife Europe hovorila o zrade občanov, neobývateľnej planéte a otrávenom vzduchu.

Vlády členských krajín by mali novú SPP schváliť 2. decembra, krátko nato bude legislatíva publikovaná v Úradnom vestníku EÚ a následne bude zverejnená sekundárna legislatíva. Nová SPP by mala platiť päť rokov so začiatkom od 1. januára 2023.